

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri v dalnjem naslednjem dne ter stane mesečno po pošti K 20-,-, za inposredno K 40-,-, dostavljen na dom K 22-,-, prejetan v upravi K 20-,-. Inzerati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

UREDNIKSTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priloge, domo. Telefon št. 24, SHS poštnoizdatni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisni se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, sobota 17. decembra 1921.

Številka: 284.

Nova četverozveza.

Uspehi washingtonske konference so za ves svet važnega pomena. V informacijo o velikem političnem dogodku prinašamo dobro in jasno pisan članek, ki je izšel v praskih "Nar. Listy".

Washingtonska konferenca žanje svoje uspehe. Zedinjene države, Japonska, Anglija in Francija so ustanovile novo četverozvezo in podpisale po svojih poblaščenjih na ameriških tleh pogodbo o Tihem oceanu. To je nedvomno največji dogodek svetovne zgodovine izza sprejetja miru med zaveznički in poraženo Nemčijo.

Predsednik Harding, ki je imel pri sklicanju washingtonske konference namen, razglašati grozeče oblake nad Pacifikom, lahko sedaj z zadovoljstvom zre na svoje delo. Pošast vojne za Tihim ocean med Ameriko in Japonsko izgine, kakor fantom preteklosti in obzorje se vedri z mirovnimi nadejmi.

Vsi kulturni narodi pozdravljajo ta nesporni uspeh washingtonske konference, katerega je francoski delegat Viviani po pravici označil kot »resnični napredek civilizacije«. Neradi gledajo naprej samo oni, ki imajo druge težnje, kakor jih zastopa ta uspeh in pa tisti, kakor jih zastopajo vse, kar ne prikaže iz njihovih lastnih vrst, najsi ima sicer še tako plemenite namene.

Podpisana častna obljuba štirih veljeli pa ne pomeni samo zagotovila miru na Daljnem vzhodu, ampak tudi važno sankcijo pravičnega sklepa, s katerim je bila Nemčija posunjena v zaslužene meje. Kajti ta zveza se je ustanovila brez Nemčije in proti Nemčiji, katere se vedno goji upanje, da bo enkrat izkoristila ameriško-japonska nasprotja in zavzela izgubljeno pozicijo na Daljnem vzhodu.

Od l. 1898. je imela v svoji oblasti Kina, eno najbogatejših kitajskih pokrajin, ki šteje okoli 30 milijonov prebivalcev ter se odlikuje po prirodnem bogastvu in gosti razpredenem železniškem omrežju, ki sega globoko v notranjost Kitajske in šteje približno 400 km. Leta 1914. je to državo na polotoku Šantungu okupirala Japonska, ki je z versaillesko mirovno pogodbo prevzela vse nemške pravice. Bilo je pričakovati, da je to samo prehodno stanje, ker Kitajska ni hotela podpisati mir. pogodbe. Zedinjene države so odpovedale ratifikacijo. Rusija na pariski konferenci ni bila zastopana in Amerika je celo dosegla, da so Japonci izpraznili polofok.

Odslej bo morala nemška politika računati z blokom štirih veljeli, ki hočejo na Daljnem vzhodu postopati sporazumno. Zato si bo Nemčija še težje prilagodila tako situacijo, ki bi bila povoljna njenim interesom. Njihova pogodba obsega celo Japonsko, celo Avstralijo, Filippine, ki spadajo pod ameriško oblast izza špansko-ameriške vojne l. 1898. Marshallove otoke, otok Marian in Karolini v Tihem morju, ki jih je mirovna pogodba oddelila Japonski, nadalje vse francoske in ameriške kolonije v področju Tihega oceana. Ta pogodba je Japonski garancija in obenem brzda. Za Ameriko pa pomeni pomirjenje ondi, koder je čutila najresnejšo opasnost. Obe državi sta dobili dobro podlago za nadaljnje pogodbe. Ko se posreči urediti problem otoka Japa (eden izmed Karolinskih otokov, ki je pripadal Japonski, kateri pa je velevažna kabeljska postaja) bodo odstranjena najresnejša nasprotja med obema državama. Japonska se sicer ni odrekla posesti omenjenega otoka, je pa pokazala dobro voljo in se

Odločilni trenutek vladne krize.

Zadnje nade o sporazumu. — Danes zadnji dan poizkusov. — Možnost razpusta zbornice in volilne vlade.

TIP Beograd, 16. dec. Včeraj dopoldan sta se ponovno sestala Davidović in Pašić, da razpravljata o stališču demokratskega in radikalnega kluba glede rešitve vladne krize. Na tem sestanku je Pašić izjavil, da vztraja radikalni klub neomajno na svoji zahtevi po ministrskem predsedstvu in po notranjem ministrstvu. Davidović je na to odšel h kralju ter mu vrnil mandat. Nato je poročal demokratskemu klubu o pogovoru s Pašićem.

TIP Beograd, 16. dec. Kralj je potem, ko mu je vrnil Davidović mandat poklical k sebi dr. Ivana Ribarja, ki je bil pri njem na obedu ter mu poročal o situaciji. Kralj je vsled nemogućnosti sporazuma med sedanjimi reševalci krize poveril Ribarju nalogo, naj skuša še enkrat on doseči sporazum. Dr. Ribar je vsled tega sklical popoldan skupen sestanek demokratskih in radikalnih voditeljev klubov na katerem je skušal obe strani poravnati. O uspehih ali neuspehih se čuva stroga tajnost, vendar pa se zatrjuje, da je prišlo do znatnega raz-

čiščenja in zblizanja med obema strankama.

TIP Beograd, 16. dec. Danes dopoldan sta se sestala oba kluba radikalni in demokratski k plenarnim sejam, na katerih poročajo vdeleženci včerajšnjih skupnih pogovorov o vspehih, ki so bili doseženi. Ob tej priliki bo padla definitivna odločitev, ali je sploh mogoče doseči sestavo nove koalicijske vlade, ali se koalicija definitivno razide. V slučaju, da se razide, se zatrjuje v poučenih krogih, da bo kralj poveril ponovno Davidoviću mandat za sestavo volilne vlade v kateri bi bili zastopani demokrati, samostojni kmetje in muslimani. Ta vlada bi potem razpustila skupščino ter razpisala in izvedla tekom prvih mesecev prihodnjega leta nove volitve. Ker se pa radikaleci, katerim je ta kombinacija znana, tega boje, je verjetno, da bodo še v zadnjem momentu popustili ter odnehali od zahteve po notranjem ministrstvu. V tem slučaju bi bil poverjen s sestavo vlade zopet Pašić.

Za spomenik Milorada Draškovića.

LDU Beograd, 15. dec. Odbor za Draškovićevo spomenik objavlja nastopni poziv prijateljem in čestilecem pokojnega Milorada Draškovića: Bivši minister za notranje stvari Milorad Drašković je padel na straži naše domovine kot pristaš visokega načela. Domovina pred vsem in pred vsakim. S svojo mučeniško smrtjo je pokojni Drašković odkupil naš mir ter ohranil našo državo, ki je bila združena in ujedinjena z velikimi žrtvami. S svojo smrtjo je dal veliki pokojnik primer, kako je treba služiti svoji državi. Držeci si to pred očmi hočemo počastiti spomin velikega pokojnika z vidnim znakom priznanja. S spomenikom pokojnemu Draškoviću hočemo reči vsem ljudem našega časa in vsem potomcem, da je treba po zgledu Draškovića služiti domovini. Zato se obračamo na vse pokojnikove prijatelje, Hrvat, Slovence in Srbe, čestitelje požrtvovalne službe domovini, da s svojimi prispevki pomorejo k gradnji tega spomenika. Prispevki naj se pošljejo blagajniku trgovcu Dragutinu Gjukanoviću v Beograd. Spomenik se postavi v Beogradu. Če bi bili prispevki obilni, tedaj bi se mogla ustanoviti

še šola v vasi Banjani, v katero bi pošaljalo deca njegovega priljubljenega Poloma. Šola bi nosila Draškovićevo ime. Mislimo, da je zaslužil to čast, ker je naš veliki državnik celo življenje delal in trošil svoje moči, da bi zvesto služil naši ujedinjeni državi. Imamo razlog upati, da bodo vsi prijatelji Draškovićeve in naši prijatelji pohiteli poslati nam svoje prispevke in s tem izkazati zasluženo čast spominu na slavnega Draškovića. Predsednik odbora: Patrijarh Dimitrije, blagajnik: Dragutin Gjukanović, tajniki: Rad. Agatanović, dr. Voj. Janjić, narodni poslanec. M. Rajić, pisar ministristva prosvete. Člani: Aca Stanojević, poslanec, Bor. Pejorić, podpredsednik občine, dr. Voj. Marinković, dr. Gregor Žerjav, poslanca, Radojević, trgovec, Gjuro Paunković, ravnatelj društva »Ressijec«, dr. Ivan Ribar, predsednik narodne skupščine, J. Bajloni, preds. industrijske zbornice, Ljuba Davidović, narodni poslanec, Emil Mijović, preds. trgovske mladine, Emil Janović, predsednik trgovske zbornice, Mihajlo Dragičević, ravnatelj Prometne banke in Mihajlo Gjurić, trgovec.

Karlov protest proti Madžarski.

LDU Budimpešta, 15. decemb. Madžarska vlada objavlja besedilo protesta, ki ga je razkralj Karel poslal vladi ob priliki izgube prestola in svoje odstranitve iz dežele. Protest se glasi: Izjavljam, da je sklep narodne skupštine, storjen pod pritiskom in silo inozemstva, ki veli, da nimam pravice do prestola, v smislu madžarske ustave in madžarskih zakonov neveljaven ter protestiram proti njemu. Vzdržu-

jem vse svoje pravice, ki mi pristojajo kot madžarskemu apostolskemu kralju, ki je kronan s sv. Stefanovo kruno. Protestiram proti postopanju madžarske vlade, da me je na podlagi sklepa poslaniške konference izročila poveljniku donavske flotilje, ker imamo kot Madžar v smislu madžarskih zakonov neizpodbitno pravico, prebivati na madžarskem ozemlju. Tihany, 1921. Karel s. r.

Iz finančnega odbora narodne skupščine.

LDU Beograd, 15. dec. Finančni odbor narodne skupščine je imel danes dopoldne sejo, na kateri se je razpravljalo o poročilih 5. finančnega odbora, namreč o proračunih ministrstev za javna dela, za promet in za pošte in brzojav. Proračun vseh teh ministrstev je bil zmanjšan za okoli 5 milijonov dinarjev. Zatem se je zahtevalo, naj se pozove v odbor minister za promet, da se izjavi o dodatku 20.000 di-

narjev, ki ga je po pogodbi z državo prejemal pomočnik ministristva prometa in do katerega po ustavi ni bil upravičen. Nato je bilo predloženo poročilo o naših komisijah, ki se nahajajo v inozemstvu v svrhu izvršitve mednarodnih pogodb. Kotzastopnik pred sedništva vlade je prisostvoval seji šef kabineta, ki je poročal o presbiroju. — Dr. Sečerov in Voj. Lazić sta določena, da predložita odboru poročilo o državnih avtomobilih. Prihodnja seja bo jutri ob 9. uri dopoldne.

sporazumela z Zedinjenimi državami glede nadzorovanja kabljev.

Napetost in mrzlično oboroževanje na Tihem oceanu bo sedaj, ko se uveljavlja washingtonska pogodba, v znatni meri ublaženo. Vsaj za deset let ne obstoja vojna nevarnost. Štiri velesile so se zavzele, da bodo vzajemno respektirale nedotakljivost vsake udeležene države na otokih Tihega oceana, se vzajemno posvetovala, če bi pretel vojni konflikt in bi katera izmed teh držav posegla vanj ter da bodo tudi po preteku 10 let vztrajale na sklenjeni pogodbi, ako je katera izmed njih ne odpove 12 mesecev po preteku.

Pogodba ni bila sklenjena brez žrtv. Japonska in Anglija sta plačali s tem, da se je razveljavila njuna pogodba; Francija ni dobila pričakovanih garancij proti nemškemu vpadu, s čimer pa je preprečila Lloyd Georgeov načrt o trozvezi brez Francije; Amerika je žrtvovala svoje poprejšnje načelo, da ne stopa z drugimi državami v zvezo. Največjo žrtev je položila neprisotna in nepodpisana Rusija, čije slika se je pojavila parkrat, kakor duh umorjenega Banqua na Machethovi gostiji pred Hughesovimi očmi.

Novi Drang nach Osten.

„Sl. Tribuna“ prinaša:

V Hamburgu se je vršil 1. in 2. decembra kongres Nemcev iz tujih držav, ki se je pečal s položajem in nalogami Nemcev izven nemških meja. Ti nemški izseljenci imajo važno nalogo, da obnove vezi med prekomorsko trgovino in Nemčijo ter na ta način pripomorejo k razvoju narodne produkcije. Kongres je otvoril predsednik deželne zveze severozapadne Nemčije F. Köhl. Nemčija sama, je dejal, ne more zagurati svojemu ljudstvu bodočnost. Zato so se najboljši in najsmelejši napotili v svet, da z mirnim delom odpro nemški trgovini velika svetovna tržišča.

Drugi dan je govoril na kongresu dr. Bach o vzhodno-evropskih vprašanjih. Povdaril je potrebo, da se poviša izvoz nemških ljudi. V Rusiji najde Nemec sedaj, ko mu je versailleska pogodba zaprla svet, prosti vstop in široko polje za svojo delavnost. Evropska politika se bo odločila na vzhodu. Odločilne so pozicije, ki pridejo tuov po štev. Carigrad—Angora in Rusija. Sili ni trzaji obolelega nemškega gospodarskega organizma so posledica gigantskega načrta za obnovo Rusije vzajemno z Anglijo in Ameriko ter ob sodelovanju drugih kulturnih držav.

Govornik je dal nadalje pregled vzhodno-evropskega gospodarskega področja od juga do severa. Turčija daje Nemčiji ugodno torišče za trgovinski promet. V Rusiji je sedaj en milijon Nemcev. Najboljši in najnaprednejši žive (300.000 do 500.000) na Volgi in v južni Rusiji sploh. Govornik je priporočal kar najboljšo gospodarsko zvezo z Rusijo, ki pa ne smejo vplivati politično. Očividno je, da se da ta največji načrt kolonizacije, kar jih sploh pozna zgodovina, izvesti samo s sodelovanjem Angležev in Amerikancev ter mednarodnega finančnega kapitala. Zato je treba želeti kar največ uspeha pogajanjem, ki jih sedaj vodijo Hugo Stinnes, Rathenau in drugi. V skupni obnovi Rusije leži tudi nemška gospodarska bodočnost.

Kakor je videti, je načrt Stinnes Rathenau mišljen zelo široko ter uživa vse simpatije in vso podporo nemškega naroda. Obstoja nevarnost, da bosta zapadna Evropa in Amerika sprejeli ta načrt zaradi orijentiranja vojne odškodnine. In še ima drznost govoriti

po »obnovi Rusije!« Ekonomsko zaslužnjenje Rusije in Slovanstva je v bistvu načrt za obnovo Nemčije in zapadne Evrope. Italija ne pride v poštev, zato pa jo hočejo pomiriti z nekakim protektoratom nad Srednjo Evropo in Balkanom. Ostale velike države pa bi pričele eksploatirati Rusijo v ogromnih dimenzijah.

Politične vesti.

* **Zimsko zasedanje angleške spodnje zbornice.** V sredo se je vršila slovesna otvoritev parlamentarnega zasedanja. V prestolnem govoru je dejal kralj Jurij med drugim: »Gojim iskreno željo, da bi pogodba, katera se vam predloži, končala večstoletni spor in da bi Irska kot svobodni član družbe narodov, ki sestavljajo Veliko Britanijo, dosegla izpolnitev svojih narodnih ciljev.

* **Anglija anulira dolgove.** V washingtonskih diplomatskih krogih se govori, da je nameraval Lloyd George predlagati, da anulira Anglija vojne dolgove svojim zaveznikom Francije, Italije, Belgije, Rusije ter nekaterih malih balkanskih držav, v slučaju, da tudi Francija odstopi od svojih zahtev napram zaveznikom in če se znižajo nemške reparacije. Predsednik Harding upa, da bo konferenca za razorožitve še pred svojim razhodom sklenila, da se na prihodnji konferenci razpravlja o svetovnem finančnem položaju.

Zanimivosti.

Čudbezen srne do mladiča. — Čudna žival. — Ameriška teta.

Letos spomladi se je pasla v bližini cerkve v Pišecah srna z mladim srnjačkom; izsledili pa so jo psi ter je nagnali v beg. Ker mali srnjaček naravno ni mogel tako teči kakor mati, je zaostal in psi so ga nagnali v vas, kjer se je v strahu zatekel na dvorišče posestnika. Ivana Kostevca, ki ga je vjel ter oddal lastnici lova, graščini v Pišecah. Graščina je vtaknila srnjaka v malaš za to pripravljeno kolibo, kjer ga lepo hrani, tako da razen svobode ne pozna ničesar. Toda mati srna ni pozabila na svojega mladiča, iskala ga je toliko časa, da ga je končno res našla v omenjeni kolibi, čeprav več kilometrov daleč. Sedaj ga mati redno vsako noč obiskuje ter postaja po več časa pri njem pred mrežo.

Nedavno je prinesel v Sydney nek avstralski zoolog dva eksemplarija najbolj čudne živali na svetu, ki živi v nofranjosti Avstralije in katero opisuje ravnatelj sydneyjskega zoologičnega

vrta A. S. Le Sonef takole: Učenjaki so to žival nazvali platipus, njena posebnost pa obstoja glavno v tem, da leže jajca kakor ptica, raste v kožni malhi pod trebuhom matere kakor kenguru, ima širok klun kakor ptica, ima prekrasno dlako kakor lisica, a pri samehli so prsti na nogah spojeni s plavalno kožico. Plavalec je žival jako opasna, ker ima strupene žleze. Čudno pa je, da platipus proti ljudem te žleze ne uporablja, tudi če je prav razdražen. Žival živi ob vodi, kjer gradi samica čuden dom, ki je podoben mišjemu, sestoji iz mnogih hodnikov, kateri končujejo v dokaj velikem skupnem prostoru. Hodniki so na več mestih zaprti s prstjo, tako da je skoro nemogoče pogoditi, kje se žival nahaja. Platipusa je vsled tega silno težko najti in vloviti. Poizkusili pa so ga tudi že prenesti tudi v Evropo, kar pa ni uspelo, ker je poginil, menda vsled tega ker ne prenese nagle klimatične izpremembe. Slovensko ime za to žival je kljunaž.

V Newyorku je umrla te dni neka gospa, ki je zapustila svojim sorodnikom v Konstanco 80 milijonov dolarjev. To je, da ima ta teta 25 sorodnikov, ki prihajajo pri tej dedščini v poštev, vendar pa bo v nemških markah imel vsak dedič dovolj, čeprav se zapuščina razdeli na 25 delov. Nemški listi pa se boje, da te zapuščine Amerika ne bo pustila prenesti v Evropo, ampak da jo bo morda celo zaplenila na račun nemških reparacij.

Dnevna kronika.

— **Kralj pride v Slovenijo.** Iz Beograda poročajo, da namerava kralj Aleksander takoj ko bo rešena vladna kriza, odpotovati v Slovenijo, kjer se vdeleži lova na divje koze.

— **Vsiljivi klerikalei.** Z dežele dobivamo pritožbe, da klerikalni agitatorji, po večini Marijine device, obiskujejo tudi napredne hiše in vsiljujejo »Stražo«, »Sl. Gospodarja« in druge klerikalne liste. Vsiljivci se posebno radi sučejo okoli žensk, katerim prihaja na srce, češ, vplivajte na trmastega moža in naročite katoliške liste, da pride blagoslov božji v hišo. Naši napredni ljudje večinoma vedo, da se je treba blagoslova v podobi »Straže« in »Sl. Gospodarja« bati kakor samega Luciferja, ker dela zdražbo in prepir, neti sovraštvo med sosedmi in občani ter vzbuja v nepončelnih ljudeh mržnjo do države kakor tudi do državljanov, ki so druge vere in drugega političnega mišljenja. Pravi naprednjak ve, da klerikalni listi ne spadajo v napredno hišo. Če listi kakor »Straža« in »Sl. Gospodar« res rešujejo

tik od navadnih poročil. Poročila o operetah, katere so bila objavljena v »Taboru«, so bila razen par izjem (katere g. O. hvali) samo poročila in ne kritike. O operetah nisem pisal kritik, ker nisem glasbeni, temveč dramatičen kritik, ampak poročila, da se je o njih sploh nekaj pisalo, ker glasbenega kritika žal ni bilo nobenega. Kar pa namiguje dalje glede g. Železnika in Gregorina, mu moram povedati, da sta ta dva gospoda zapustila Maribor radi gaže in ne radi kritike, ki ju je znala ceniti. Nelogično so dalje vse njegove ostale trditve, kjer pobija enstavek drugega. Sploh je ta feljton zrcalo vse one naivnosti, ki se zbira zadnje čase krog našega gledališkega vprašanja.

Podobnih stvari je bilo te dni vse polno v naših listih. »Slovenec« štajerski poročevalec je pisal o priliki otvoritvene predstave »Strička Vanje« v gledališkem postopju, »da se je morala predstava (!) zadovoljiti s »Stričkom Vanjo« ter »da se je uprava (!) pokazala osobito v glavnih vlogah«. Vendar pa tudi ta »kritik« ni pozabil postarani ošvrkniti po meni. Podoben nesmisel je napisal o tej predstavi neki »Notus« v »Volksstimme« ter tudi udrinil po meni. Tega gospoda bi opozoril le na nekaj, namreč, da je »Notus« psevdonim nekakega ljubljanskega publicista ter ga vsled tega on nima pravice uporabljati.

Predno analiziram premijero »Strička Vanje« in Skrbniškov programatični govor »Naša pot«, moram odgovoriti

vero, tedaj vere ni več. Mi smo pa bolj kristjani in vemo, da izkaznice SLS še niso vstopnica za nebesa. Širite napredno časopisje, ki uči ljudi misliti z lastno glavo in delati tako, kakor kaže ta zdrav razum in poštena vest.

— **Dalmatinci ne marajo separatiizma.** V Splitu izhaja zajedničarsko glasilo »Hrvatska riječ«, ki je po perju in po glasu podobna mariborski »Straži«. Te dni je »Hrvatska riječ« občutila potrebo, da se navduši za Radičevu zmago v Zagrebu. V svojem pijanskem navdušenju je udrhala vsepovprek po državi ter se cedila same hvale o Radiču, onem Radiču, ki je dejal, da je njegova politika solidarna z zunanjo politiko Italije. Ker državno pravnštvo ni lista takoj zaplenilo, so si pomagali ljudje sami, odvzeli kolporterjem vse štev. ter jih raztrgali. Nato je državno pravnštvo zaplenilo celo naklado. Ni pravilno, da se ulica vmešava v pisanje tiska, vendar pa je drznost zaslepljenih separatistov dosegla tako mero, da potrpežljivost poštenih državljanov gre res že h koncu.

— Dan pozneje, dne 14. t. m. so se vršile v Splitu veličastne manifestacije ob prihodu Karagjorgjevega polka. Split ne čuti strankarsko, ampak jugoslovensko. Morda bo Dalmacija iznova preporečila Hrvate, če bo Zagreb utočil v svojih barjih!

— **Narodni kolek »Družbe sv. Cirila in Metoda«.** Vsled ministerjalne odredbe se ne smejo prilepljati razen poštnih znamk, drugi znaki na pisma in dopisnice. Družba sv. Cirila in Metoda je zaprosila na merodajnem mestu, da se dovoli uporabljati C. M. narodne koleke, kakor deslej še nadalje na pismih in dopisnicah. Družba je dobila zagotovilo, da bo njena prošnja ugodno rešena; do končne rešitve pa merodajne oblasti dovoljujejo, da se sme družbeni kolek nemoteno uporabljati. — Prijatelje družbe vabimo, da se narodnega koleka še nadalje pridno poslužujejo.

— **Božične in novoletne razglednice.** Družba sv. Cirila in Metoda je založila dve originalni umetniški razglednici, kateri naj bi se uporabljali kot božična in novoletna voščila. Motiva sta vzeta iz časa, rapalske pogodbe in koroškega plebiscita. Razglednice so v štirih barvah in so v vsakem oziru brezhibno dovršene. Dobivajo se v pisarni C. M. družbe. Komad stane 2 K. Pomen razglednic in namen izkupička je vsakega zavednemu rodoljubu jasan, zato upamo, da bo narodno občinstvo seglo pridno po zalogi.

— **Lirske pesmi krađejo.** Zagrebški listi poročajo: Mančič Ante Franjin, redni član Udruženja vojnih invalidov,

tudi še na dr. Škapinov feljton »Mariborsko gledališče in »Striček Vanja« v 263. in 264. št. »Napreja«. G. dr. Škapin je morda edini izmed vseh, ki so »spregovorili« po moji kritiki, mož, ki zasluži, da mu odgovorim. To je pokazal že v načinu pisanja, pokazal pa je tudi že večkrat prej, le žal, da se oglasa komaj takrat, ko ne gre več za umetnost samo, ampak za upravo ter da piše tudi s tega stališča. On sam zastopa filozofično načelo o determinirani človeški volji, radi tega mi bo najbrže že sam priznal, da je mogoče, da je pisal to svojo študijo pod tujim vplivom, čeprav recimo morda nevede — saj je človeška volja pač determinirana. Ne bom tu podkrepil mojih trditve s citati nešteti tujih učenjakov, kakor dela običajno g. dr. Škapin, ker imam dovolj svojih lastnih, na podlagi študija in premišljevanja ustaljenih misli in nazorov. Ne bom pa tudi dalje odgovarjal na njegova podtikovanja »o gotovih namenih«, ki sem jih zasledoval z znano kritiko, ker sem že uvodoma izpodbil vse take in enake sumnje; o poetičnem Skrbniškovem programu bom spregovoril pa pozneje ob koncu tega mojega odgovora, kakor tudi na vsa druga načelna vprašanja, katere nas ločijo. Zavrniti moram tu v prvi vrsti le nekatere trditve in sicer najprej to, da bi bil moral upoštevati, da so igrali »Strička Vanjo« prvič v nepreizkušeni in neakustični dvorani. Zahtevati kaj takega od kritika je smešno, saj vendar ne more kar sam od sebe, ne da bi poznal dvorano, vede,

nastanjen v neki baraki na Cigani št. 8 je prijavil redarstvu, da je dne 10. t. m. med 12. in 14. uro nekdo stopil v barako in ukradel 8 pol rokopisov njegove lirske poezije, katerih vrednost ceni okrađeni pesnik na 10 tisoč kron.

— **Za božičnico pri Sv. Duhu** so darovali: g. Forneczi v Selnici 60 K, gosp. Štibler na Fali 200 K, ga. Gril-Hekerl v Gradišcu 100 K, ga. Hartman v Kapli sladkor in pecivo, gđe. Ceneka Jare pri Sv. Duhu pecivo in kavo. Vsem iskrena hvala!

— **Bolgarski konzulat v Zagrebu.** — Bolgarska vlada je zaprosila za dovoljenje otvoritve svojega konzulata v Zagrebu.

— **Italijanski teror.** Ker naša vlada noče podpisati od Italije predlagano ribolovno pogodbo, ki bi, kakor je sedaj sestavljena izročila naše vode italijanskim ribičem, je pričelo italijansko časopisje silno kampanjo proti naši državi. V Zadru so hoteli Italijani in italijanski napasti naš konzulat, ki mora biti vsled tega stalno zastražen s strojnimi. Italijanske ladje pa nočejo prevajati naših državljanov.

— **Nova lekarna v Celju.** Dosedanji lekarnar na Jesenicah, g. mag. pharm. Fedor Gradišnik otvori te dni v Celju novo lekarno.

— **Velika nesreča v kamnolomu.** Te dni se je pripetila v Jezovnikovem kamnolomu v Veliki Pirešici pri Zalcu težka nesreča, k je zahtevala par človeških žrtve. Eksplozivni dinamit, vsled česar so bili štirje delavci težko ranjeni. Eden je že med prevozom v celjsko bolnico umrl, ostali trije pa se še borijo s smrtjo.

— **Volčki in divji prašiči v Kočevju.** Sneg in mraz preganjata tudi divjačino. Te dni je ustrelil nek lovec s svojim tovarišem pod Rogom pri Kočevju dva divja prašiča. Preteklo nedeljo pa so blizu Kočevske Reke ustrelili dve volkulji.

— **Planinci, ki s se že uživali krasen razgled od naše severne trdnjave Sv. Duh na Ostrem vrhu,** spomnite se z malim darčkom bedne obmejne šolske dece pri Sv. Duhu, ki priredi v nedeljo 18. decembra božičnico. Darove (obteko, obutev, šolske potrebščine ali denar) sprejema »Tabor«. Vsak najmanjši dar dobrodošel! Darovi se priobčijo v »Taboru«.

— **Usoda raziskovalcev Sibirije.** Iz ruskega vira poročajo švedski listi, da so pri izlivu reke Jenisej v Sibiriji našli trupla švedskih raziskovalcev Knudsen in Tessa.

— **Veleposelstva madžarskih magnatov na Slovaškem.** Na podlagi zakona z dne 12. feb. 1920. se je uvedlo stalno nadzorstvo nad vsemi zaplenjenimi ve-

Radivoj Rehar:

Moj odgovor.

(Dalje).

G. Ostragovski pravi dalje, da bomo videli, ako opazujemo lanske kritike, da so bile pomanjkljive, včasih celo puhle, da so jih pisali nepoklicani kritiki in — nezmožni za to delo. Ker razen »Tabora« ni prinašal (razen par izjem) noben drug list kritik o predstavah na našem odru in ker sem pisal kritike v »Taboru«, kakor pač vsakomur znano, jaz sam, se mi zdi nerazumljivo napadanje kritikov in ne kritika. Čemu nejasno namigavanje? Mož govori z možem lahko odkrito. Na te njegove puhle fraze ne bom odgovarjal, opozoriti pa hočem na njegovo lastno trditve par stavkov nižje, ko pravi: »S tem pa ni rečeno, da v lanskem sezoni ni bilo zdravih kritik. Kritike nekaterih dram, pa tudi oper in operet so bile nad vse pohvalne«. Torej kritik, kateremu je ravnokar odrekel sposobnost in upravičenost do pisanja kritik, je vendarle napisal nekatere dobre kritike! To je logika g. Ostragovskega in že ta logika je dovolj velika ovira na poti do »udejelstvanja med mariborskimi feljtonisti«. Glede mojih letošnjih kritik pa pravi dalje, »da so odgovarjale, kar se tiče stvari same, stvarnosti«. Kar ga najbolj vznemirja pa je to, da »kritike« operet niso bile nikdar tako stvarne in ostre, kakor kritike dram. Toda tu je pokazal zopet novo-hibo, da ne zna razločevati kri-

ti, če je akustična ali ne in prepričan sem, da tega tudi on sam med predstavo ni vedel, ampak, da so mu to povedali pri upravi komaj potem po predstavi. Meni tega ni nihče povedal. Končno pa je izgovarjanje na dvorano v Narodnem domu nesmiselno. Bolje bi bilo v tej dvorani ne začeti s predstavami, kajti vsak lajik je moral že vnaprej vedeti, da te predstave ne bodo le prazne, ampak, da bodo kvarno vplivale tudi na poznejši obisk v gledališču. Če bi bili podali »Strička Vanjo« v gledališču kot prvo in otvoritveno predstavo brez ponesrečenega Narodnega doma, bi bila, o tem sem trdno prepričan, hiša kljub vsemu polna in tudi poznejši obisk bi bil drugačen. Narodni dom je pokvaril veliko, ker drugače sploh ni moglo biti. Dalje mi g. dr. Škapin očita, da sem padel po »beraški kuliseriji«, kar pojmuje tako, da se mi je zdela premalo bogata, česar pa jaz nisem mislil. Vem, da je cilj moderne režije čimnaboli poenostaviti kuliserijo, da pride bolj do izraza misel, toda v tem poenostavljenju je gotov sistem, in namen, katerega pa v Narodnem domu ni bilo. Tamkajšnja kuliserija ni vnašala harmonijo, ampak diletantovsko disharmonijo in po tem se »padele«. Čisto napačno me je razumel g. dr. Škapin dalje glede Teštenove, o kateri nisem trdil, da je imela predolgo krilo, pač pa, da je po metala oder in to radi tega, ker je za vsako malenkost padala na kolena in sedala na tla, česar bi režija ne smela nikoli v taki meri trpeti. (Dalje pr.)

Mariborske vesti.

Maribor, 16. decembra 1921.

m Himen. V ponedeljek, dne 21. nov. t. l. se je poročil tukaj g. učitelj Josip Lešnik z gospodično Linko Zigartovo. Kot priči sta fungirala za ženina gosp. Ivan Koren, posestnik in gostilničar, za nevesto g. Franc Kapun, veleposesnik. Obilo sreče.

m Razobesite zastave. Na jutrajšnji rojstni dan Nj. Vel. našega kralja Aleksandra razobesijo vsi državni uradi in javna oblastva narodne in državne zastave. Upamo in pričakujemo pa, da se bodo pozivu g. pokrajinskega namestnika odzvali tudi zasebniki ter istotako izobesili zastave.

m Najbolj informirani list je pač »Jugoslavija«, ki poroča, da je Jadranska banka ustanovila v Mariboru in Kranju svoji podružnici, čeprav je Jadranska banka ustanovila že l. 1919. svojo podružnico v Mariboru. Priporočamo temu tako dobro informiranemu listu, da prinaša novice, ki so vsaj dve leti stare, ker se mu sicer more primeriti, da bo lepega dne poročal: Danes je bil g. Pesek dve leti star.

m Predavanje univ. prof. dr. Ozvalda. Sinoči je predaval v risalni dvorani državne realke g. univ. prof. dr. K. Ozvald o temi »Kaj je in kaj ni ljudska univerza«. Predavanje je bilo srednje obiskano. Posebno številno je bilo zastopano učiteljsvo osnovnih in srednjih šol. Kakor pri vseh kulturnih prireditvah v Mariboru, tako bi bila tudi tamkaj umestna opazka: Kje so bili ti ... in oni ... saj ima Maribor že lepo število inteligence. Predavanje je bilo polno globokih misli in podano v lepi, mikavi obliki. G. univ. prof. je razložil pojme, kaj je izobrazba in kdo je izobražen — vprašanja, na katere večina izobražencev ne odgovarja pravilno. Izobrazba je harmonična vzgoja človeškega uma, srca in volje — kultiviranje človeka. S tega vidika je očitel postanek in razvoj gibanja, ki se širi pod imenom ljudska univerza od angleških settlementov do danske ljudske visoke šole. Zelo pristržno je opisal pramene in sestavo danske ljudske visoke šole. Glede naših ljudskih univerz je dejal, da ne smejo posnemati francoskega in angleškega vzorca, ampak se naj približujejo danski hōjskole. Predavanje je trajalo eno uro. Predavatelja so burno pozdravljali. Hvaležni smo »Pedagoško-didakt. društvu«, da je priredilo to predavanje. Upamo, da bomo imeli priliko simpatičnega g. predavatelja še večkrat pozdraviti v našem mestu!

m Mariborski okrajni zastop je na svoji seji dne 13. decembra privolil 50 odst. podpore k stroškom za ceste v Čeršak, Razvanje in Sv. Peter. Slovenski dijaški zadrugi v Pragi je naklonil 5000 K, za božičnico revnim otrokom 1000 K, uradnikom okrajnega zastopa novoletni nabavni prispevek in za napravo električnega omrežja v občini okrajnega zastopa postavko 100.000 K. Po proračunu za leto 1922 znašajo dohodki 404.522 K, izdatki pa 2.163.499 K, torej primanjkljaj 1.760.977 K, ki se pokriva s 50% dokladi na direktne davke. Okrajni zastop je popravil cesto na Pohorju in popravlja sedaj cesto na Sv. Jakob. V taku je tudi gradnja nove ceste Malna Velka. V proračunu za l. 1922. je določeno za obrtno šolo v Mariboru 20.000 K, v podporo živinoreje in za druge gospodarske svrhe 44.370 K, za okrajne rezeve 120.500 kron, za okrajne 783.950 K, za razne občinske ceste 35.000 K, za požarne brambe 4200 K, za cesto Malna Velka 500.000 K in za nadaljevanje gradnje ceste v Melje 100.000 kron.

m Oglasujte v božični številki. Božična številka našega lista izide na 12 straneh ter bo tiskana v večji nakladi, kakor običajno, zato opozarjamo naše trgovce in obrtnike, kakor tudi druge podjetnike, ki žele uspešno reklamno, da se poslužijo te številke ter še pravočasno pošljejo naročila naši upravi.

m Za božičnico pri Sv. Duhu nam je poslala trgovina Bafoli & Rosina na Grajskem trgu zavoje različnih darov. Darove hrani naše uredništvo. Posnemajte!

m Kavarna Central. Danes koncert slovskega orkestra Perc-Comelli. Začetek ob 8. uri.

m Iz poravnave Rožič-Kosi daruje odvet. g. dr. Jan 200 K za CM družbo.

m V izložbi trgovine Ivanke Weixl v Gosposki ulici so razstavljeni originalni božični razglednice naše umetnice Ljudmile Janovske. Slike predstavljajo različen lišp božičnega drevesca, ki razsvetljen od sveč vpliva v skladni harmoniji barv jako dekorativno. Priporočamo našemu cenj. občinstvu te umetniške razglednice, ki bodo gotovo najlepše častitke za božične praznike.

m Dijaška kuhinja v Mariboru ima letos izvanredno veliko število dijakov na opoldanski hrani. Radi velike draginje so stroški silno narasli. Priporočamo se torej za obilno podporo. Ostanite nam zvesti prijatelji in dobrotniki! Obračamo se s posebnim zaupanjem do društev in denarnih zavodov, da se nas pri svojih občnih zborih in računskih sklepkih zdaj ob praznikih spominjajo. Vsak dar se z veliko hvaležnostjo sprejme. — Odbor.

m Akademski ples. Ker se vrši dne 5. jan. 1922. v Götzovi dvorani lovski ples, smo primorani preložiti naš ples na soboto, dne 7. jan. Obenem opozarjamo cenjeno občinstvo, da se renoviranja prostorov v Nar. domu vrši v polnem obsegu. Sokol je lansko leto dokazal, da se da tudi Nar. dom lepo uporabljati za veselice, in mi bomo to še v večji meri letos cenjenemu občinstvu v splošno zadovoljstvo pokazali. Ker je čisti dobiček namenjen za podporo revnim visokošolcem, članom društva, in za izpopolnjevanje društvene knjižnice, vabimo k obilni udeležbi.

m Trgovski ples priredi Slov. trg. društvo dne 14. januarja 1922. v Götzovi dvorani. Svira vojaška godba, in je del čistega dobička namenjen za gremialno trg. nadaljevalno šolo v Mariboru.

m Nabavljala zadruga drž. uslužbencev v Mariboru opozarja svoje člane, da razpolaga čez večjo množino izgotovljenih moških suknj in izgotovljene oblike za dečke, prikladne kot božično darilo. Cene ugodne, tudi na obroke. Dobijo se tudi božične sveče, keksi, strd, češplje, marmelada in druge božične potrebščine. Člani se tudi obveščajo, da je prodajalna dne 27., 28. in 29. t. m. zaradi inventure zaprta.

m Laži-agent. Po mestu in okolici se potika nek potnik, ki se izdaja za zastopnika »Warnsdorfske tekstilne industrije d. d. v Warnsdorfu« (Češkoslovaška). Posluhuje se bloka, ki nosi najprej v latinici, potem v cirilici napis: »Prvo warnsdorfsko tekstilno dioničko društvo Warnsdorfu«. Na duplikatu, ki ostane stranki, se nikdar ne podpisuje. Seboj nosi tudi vzorce blaga. Med drugimi je obiskal tudi tuk. frančiškanski samostan, kjer so naročili za 44.000 K blaga. Kakor povsod je sprejel tudi tukaj 25 odst. naplačila. Ko se je obrnil samostan po neke informacije na označeno tvrdo, je dobil odgovor, da tvrdka sploh nima nobenega potnika v Jugoslaviji. Ta laži-agent govori mešanico slovenskega in srbohrvatskega jezika ter prosi navadno za nadaljevanje pogovora v nemščini. Tudi v Zagrebu in Ljubljani je uspešno »deloval«. Opozarjamo občinstvo na tega goljufa; mož je srednje postave, 40—50 let star ter izgleda slabo. V slučaju, da se kje pojavi, ga je treba takoj prijaviti policiji.

m Pobegnil je pred par dnevi uslužbenec Mostnega kina Pečuh ter odnesel s seboj 7.000 K denarja iz blagajne kina. Na mizi je ostavil listek s pripombo, da gre v Dravo. Nedavno je Pečuh izgubil, kakor je trdil tudi 12.000 K denarja kina, kar se mu je tudi verjelo; kakor pa izgleda, je tudi ta denar sam spraval ter izgubo le fingiral. Pečuh je tako oškodoval Mostni kino za 21.000 K. Za njim je izdana tirailon, ker je pač malo verjetno, da bi bil odšel z denarjem res v Dravo.

m Pevski večer g. M. Simenca, operetnega tenorja, v petek 16. decembra v Veliki kavarni.

Odmevi 1. decembra na Dunaju.

DKU Dunaj, 14. dec. Sodna razprava proti pleniteljem, ki so 1. dec. oplenili več hotelov in trgovin, se nadaljuje in je bilo večeraj zopet nekoliko krivcev, obsojenih v 3 do 6 mesečno jelo.

Ptujske vesti.

m Ptujski pevec izgube dobrega bartonista, ker je magistratni tajnik gosp. Rudolf Maté premeščen k ministrstvu v Beograd, kjer bo kmalu nastopil službo.

m Kolo jugoslovenskih sester v Ptuj priredi v nedeljo božičnico v Društvenem domu za najubožnejše otroke. Razdelilo se bo 20 parov novih in nekaj rabljenih čevljev in 10 oblek. Jako hval vredno delo, posebno v teh hudih časih!

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 17.: »Oče«. Ab. A.
Nedelja 18.: Ob 15. uri »Favn«, ljudska predstava ob polovičnih cenah. — Ob pol 20. uri »Poljska kri«. Izven ab.
Torek 20.: »Poljska kri«. Ab. B.
Četrtek 22.: »Vzgojitelj Lanovec«. Ab. C.
Nedelja 25.: Ob 15. uri »Poljska kri«. Izven ab. — Ob pol 20. uri »Oče«, delavska predstava ob polovičnih cenah.
Ponedeljek 26.: »Svet«. Izven ab.
Torek 27.: »Poljska kri«. Ab. A.
Četrtek 29.: »Za narodov blagor«. Ab. B.
Petek 30.: »Oče«. Ab. C.

Kultura in umetnost

x Za X. simfonični koncert tuk. voj. godbe v soboto, dne 17. t. m. ob 20. uri v Götzovi slavnostni dvorani med mariborskim občinstvom opravičeno veliko zanimanje. Ne oziraje se na prvovrstni umetniški užitek, ki ga bo nudil koncert, opozarjamo cenj. občinstvo, da je preskrbljeno za toplo kurjeno dvorano in za dve garderobi. Predprodaja vstopnic v trgovinah Zlata Brišnik, Slovenska ul. in Jos. Hüfer, Šolska ulica, v soboto zvečer pa pred koncertom od 6. do 8. ure pri blagajni.

x Cankarjeva proslava. Splošna del. kult. zveza »Svoboda«, podružnica Maribor priredi v nedeljo, dne 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v kazinski dvorani Cankarjevo proslavo. Predavala bodeta prof. Ivan Fava in posl. R. Golouh. Tretja točka bodo recitacije iz Cankarjevih del. Recitala bodeta gg. Bratina in Skrbinek. Cene prostorom so določene od 2—5 din, stojišče 1 din, za diake 50 para. Čisti dobiček je namenjen za Cankarjev spomenik v Ljubljani. Predprodaja vstopnic se vrši v trgovinah Zlata Brišnik in Hüfer.

x Vilharjeva sedemdesetletnica. (Dopis.) Dasi čitamo vsak dan vaš list in posebno še rubriko »Kultura in umetnost«, vendar doslej še nismo zasledili nobenega naznanila o kaki proslavi sedemdesetletnice našega jugoslovenskega komponista Frana Vilharja. Vilhar, katerega upoštevali in cenijo ne samo Jugoslovenci, ampak tudi Čehi, Poljaki in Rusi, obhaja dne 5. januarja 1922. sedemdesetletnico svojega plodonosnega delovanja na glasbenem polju. Zakaj se v Mariboru nihče ne zmeni za tega moža? Treba bo na to opozoriti našo »Glasbeno Matico« in druga pevška društva. »Glasbena Matica« je na zadnjem koncertu jako lepo zapela njegovo balado »Na vrelu Bosne«. Upamo, da ta apel ne ostane brez uspeha.

Sokolstvo.

m Člani jezd. odseka mar. Sokola se opozarjajo, da se vrši prva vaja v nedeljo 18. t. m. od 9.—11. ure v stari dragonski vojašnici. Zdravo! — Načeln. stvo.

Porotno sodišče.

Maribor, 15. decembra 1921.

Rep. na Meljskem hribu.

Danes so sedeli na zatožni klopi štiri mladi, delazmožni ljudje, ki mrze vsak napor in hočejo lepo in udobno živeti na stroške svojega bližnjega. Da pa so svoje delo lažje opravljali, so se organizirali. Načeloval je tej nevarni družbi 30letni Franjo Lali iz ormoške okolice, ki je bil duševni oče vseh izvršenih del. Za svoje tovariše si je izbral profesionalnega tatu, 23letnega Ivana Drevenškega, 26letnega Matija Suleka in 19letnega Jakoba Podgovelca.

leposestvi Ludovika Windischgrätz, Julija Andrassyja, Stefana Rakowskega in Jurija Apponya, katere leže vsa na Slovaškem.

— Slama je začela goreti v sredo krog 7. ure zjutraj v Kirbiševem skladišču slame na Lavi pri Celju. K sreči so ogenj pravočasno zapazili in pogasili, tako da ni napravil večje škode.

— Tat v bolnici. 82-letni brezposelni tesar Franc Tempran se je nahajal v celjski javni bolnici. Pri odhodu iz bolnice je odnesel Franu Boštjančiču listino s 1500 kronami. Bil je aretiran in oddan v zapor.

— Nezakonska deca v Jugoslaviji. Iz podatkov, katere so poslala oblastva za zaščito dece naši vladi, je razvidno, da je v vsej Jugoslaviji (razen v zagrebškem področju, ki podatkov še ni poslalo) 16.014 nezakonskih otrok. Najmanj jih je v Macedoniji, največ pa v Sloveniji.

— Mati prodala svojega otroka. — Milanska policija je prišla te dni neko žensko, ker je bila osumljena, da je umorila svojega nezakonskega novorojenčka. Pri zaslišanju pa je izpovedala, da otroka ni umorila, ampak prodala neki potujoči cirkuški družbi za svoto — 10 l. Policija zasleduje sedaj omenjeno cirkuško družbo, mati pa sedi še vedno v zaporu.

— Sv. Barbara v Haložah. Po našem »varošu« gonijo eksekutorji konje naših »najuglednejših mož«. — Čudna prikazen! Človeku se dozdeva, kakor da bi imeli nekateri ljudje jugoslovenstvo le na jeziku ne zavedajoč se najprimitivnejših državljanskih dolžnosti. Domovina rabi poštenih in požrtvovalnih državljanov, katerim je pred vsem sveta dolžnost napram državi. Denuncijantov imamo itak že preveč.

— Račje. (Dopis.) O klerikalnem poljanu Pišek in o njegovi Kmetijski zadrugi v Račjem, se zadnje čase širi po Dravskem polju vse mogoče govorice. Ne vemo, v koliko so upravičene ali neupravičene, gotovo pa je, da ni vse v redu ter da pri zadrugi nekaj naridi. Videli smo te dni neko sumljivo prevažanje blaga iz zadruge, v kake svrhe ne vemo. Javna tajnost pa je, da so bilance njegove zadruge drugačne, kakor bi morale biti. Ljudem, osobito zadrugnikom, je znano, da se vrši z denarjem zadruge tudi konjsko prekupčevanje. Kako nese to prekupčevanje, pa ni znano. Da mora biti na teh govoricah nekaj resnice, pa dokazuje že to, da so Pišek in njegova žlahta, ki imajo v ravnateljstvu večino, pometali zadnje dni iz zadruge vse tiste, kateri jim niso po godu. In to so bili celo resni ljudje iz lastne klerikalne stranke. Za zadrugniki pa so pometali na cesto še uslužbenec in to sedaj na zimo, da dobe mesta novi Piški in Kolmani. Pišek pa je poleg tega tudi še na lastno roko prodal zadruzi vse neke verižniški družbi. Mariborski klerikalni kolovodje vedo vse to, pa — molče. Mislino pa, da bodo kmalu prav debelo gledali.

— Iz Ljutomer. (Ponarejevalec mečie.) Te dni so prišli v tuk. hranilnici na sled uradniku Milanu Čehu, rodom iz Idrije, ki je ponaredil menice za okroglo 200.000 K. Ker so mu prišli na sled ravno še o pravem trenutku, se je tako posrečilo dobiti nazaj še celo vsoto, tako, da hranilnica ni nič oškodovana. Čeha so zaprli ter ga v kratkem prepelejo v mariborske okrožne zapore.

— Strašen potres na Japonskem. Kakor poročajo listi je bil pred par dnevi na Japonskem, osobito v okolici Tokija strašen potres, kakršnega ni bilo na Japonskem že več stoletij. Na tisoče hiš se porušili, število mrtvih in ranjenih pa prekaša 10.000.

— Eksplozija v Besarabiji. »Soirs« javlja iz Bukarešte, da je bilo z bombno razrušeno poslopje »Sikuranciez« v Bolgradu (Besarabija). Baje je ostalo med razvalinami 100 vojakov in ranjenjcev.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Vsi so bili v svoji stroki že več ali manj izveščani ter radi tatvine predkaznani. Drevenšek je odsedel že 53 mesecev težke ječe ter bil že z 12 letom v poboljševalnici. Dne 29. julija l. l. so po načrtu Laha izvršili rop v gostilni Visočnik na Meljskem hribu.

Zelo previden je bil Lah, ki ni nikdar šel sam po kostanj v žerjavico. Podgorlec in Drevenšek sta šla kritičnega dne v imenovano gostilno z namenom, da izvršita tatvino. Kakor trdi Podgorlec, sta le radi tega vzela s seboj orožje, da bi se v slučaju, če bi ju kdo zasačil, lahko branila. Ko ni bilo nobenega drugega več v gostilni in je bila gostilničarka sama v kuhinji, sta šla k njej in Podgorlec jo je vprašal za račun. V istem trenutku ji je zatisnil usta, a Drevenšek ji je nastavljal samokres na prsa ter zahteval denar ali pa življenje. Nato sta jo vlekla v spalnico, kjer sta jo prisilila, da jima je odprla blagajno. Podgorlec je izpraznil blagajno, v kateri se je nahajalo 2000 K denarja in več razne zlatnine. Nato sta gostilničarko zaklenila v sobo ter odšla. Sulek je stal med tem zunaj na straži. V gostilni Vigec na Koroški cesti, so si potem razdelili plen, kjer je tudi Lah dobil svoj delež. Prej so pa že napravili načrt za Marenberk, Lah, ki je bil v gostilni Lukas v Marenberku dobro znan, je opisal Podgorlecu natančno vse hišne razmere ter se peljal z njim na »ogled«. Drugi dan se je vršila »ekspedicija«. Najprej sta šla v gostilno Podgorlec in Drevenšek, za njima pa je prišel še Sulek in sedel k drugi mizi. Podgorlec in Drevenšek, ki sta se izdala za trgovca, sta najela sobo za prenočišče ter se podala v L. nadstropje, dočim je Drevenšek motil sobarico, ki je pripravljala postelje, je smuknil Podgorlec v spalnico gostilničarke, odprl omaro ter pobasal vso zlatnino, ki jo ceni oškodovana na 40 tisoč kron. Podgorlec se je vrnil na to v gostilniško sobo, izpil kozarec piva (dogovorjeno znamenje!) ter izginil. Kmalu na to je odšel tudi Sulek. Drevenšek pa je imel smolo. Ker ni vedel kam sta tovariša izginila, se je potikal

po Marenberku. Po odkritju tatvine je padel sum tudi na njega ter so ga orožniki takoj zaprli. Podgorlec in Drevenšek sta šla ponoči peš do Sv. Lovrenca, od tam pa z vlakom v Maribor in od tod v Ormož. Da pa bi Lah odvrnil sum od sebe, je ovadil Podgorleca orožništvu ter bil v zvezi z detektivom Jugom, ki je tatvino zasledoval. Podgorlec in Drevenšek sta bila torej na varnem. Pa tudi Lah ni užival dolgo zlate svobode. »Izposodil« si je na okr. glavarstvu kolo in ga prodal svojemu znancu; ta pa je, ko je izvedel o tatvini, javil zadevo policiji, ki je tudi Laha spravila na varno. Kot zadnji se je znašel v zaporu tudi Sulek. Lah je bil razen tega obdolžen, da je dne 16. januarja l. l. izvršil tatvino v gostilni Jančič, kjer je zmanjkalo 35.000 kron in razna zlatnina. On je razmere v gostilni dobro poznal, ker je tam stanoval svoj čas in kritičnega dne popival z nekim tujcem ves popoldan. Edina priča 10letni sin gostilničarke trdi, da ga je zvečer videl s tem tujcem pred vratmi svoje sobe, kako je kazal tujcu sobo, v kateri je bil denar. Sumljivo je tudi pismo, ki ga je svoj čas pisal preiskovalnemu sodniku iz N. Avstrije, v katerem dolži te tatvine Podgorleca, ki pa to odločno zanika. Podgorlec je vse priznal, dočim je Drevenšek kljub izpovedi soobtožencev in prič, ki so v njem spoznale storilca, vse tajil, češ, da nobenega niti ne pozna. Tudi Sulek je priznal svojo krivdo, a se je previdno zagovarjal. Lah je zavračal vso krivdo na ostale in zanikal, da bi bil on izdelal načrt. Ob pol 13. uri je bila razprava prekinjena ter se je nadaljevala ob 15. uri. Zaslišanih je bilo 17 prič. Porotnikom je bilo stavljenih 22 vprašanj. Na podlagi krivdoreka so bili obsojeni: Drevenšek na 12 let, Podgorlec na 8 let, Sulek pa 4 leta in Lah na 4 in pol leta težke ječe. Podgorlec in Sulek sta kazni sprejela, Drevenšek je trdovratno tajil še dalje ter kakor Lah izjavil, da kazni ne sprejme. Razpravo, ki se je končala po 21. uri, je vodil g. sodni svet. Posega, obtožence pa so zagovarjali dr. Haas,

dr. Lašič in dr. Juvan. Dvorana je bila nabito polna ter so govorci obtožencev večkrat vzbujali mnogo smeha.

Mestni kino. »Pariški izdelovalec biserov«, senzacijska pustolovščina s predigro v 6. činih se predvaja v petek soboto, nedeljo in ponedeljek.

Borza 16. decembra.

Curt, devize: Berlin 2.85, Newyork 5.16, London 21.57, Pariz 41.80, Milan 23.80, Praga 6.25, Budimpešta 0.75, Zagreb 9.05, Varšava 0.16, Dunaj 0.20, avstrijske žigosane krone 0.12.

Zagreb, devize: Berlin 147—150.—, Milan 1180—1195, London 1099—1100, Newyork 258, Pariz 2090—1125, Praga 315—320, Svica 5000—5030, Dunaj 4—4.10, Budimpešta 39—40; valute: dolarji 255—257, avstrijske krone 4—4.50, rublji 27—29, češke krone 523, funti 1050, franki 2050, drahme 940, napoleoni 900—950, marke 140—152, leji 204—208, lire 1180—1185.

Ravnatelj Andrej Zmavec:

Razmišljanje o vinski trgatvi 1921

na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

(Nadaljevanje).

Podloga, na kateri je zlahka trta cepljena, ima seveda velikanski vpliv na rast, razvoj, trpežnost in rodovitnost trte, na zorenje in kvaliteto grozdja. Riparija portalis je stara znanka in se v primernem svetu še vedno dobro ponaša; znana je tudi solonjska riparija 1616. Vso pozornost pa zaslužijo rupestris št. 9 (Goethe), potem pa selekcionirane hibride od riparija × berlandieri Teleki in v gotovih slučajih

tudi chasselas × berlandieri 41 B. Vitis solonis se moramo čisto odkrižati, a rupestris monticola zahteva tudi precej previdnosti pri uporabi. Po dosedanjih izkušnjah se v splošnem moreta najbolj priporočati za naše razmere rupestris št. 9 (Goethe) in riparija × berlandieri Teleki. Vprašanje podlog zahteva točnega razjasnjenja pred zopetnim obnavljanjem vinogradov, ki je pred durmi. Ob tej priliki pa bo treba izločiti iz vinogradskega kolobarjenja zemlje in lege, ki sodijo bolj za druge kulture nego za zlahko vinsko trto, v interesu kvalitetne produkcije, ki je za naš severni vinorodni pas tako velike važnosti. Misliť je tudi treba na večletno, počivanje »vinogradne zemlje« ko stare trte izsekamo, predno jih zasadi mo vnovič, kar se le prelaskomiselnost prezira.

Letos so bili ugodni pogoji za dober potek kipeja mošta; grozdje je bilo zdravo, naravne kvasnice (kvasne glivice) na njem dovolj krepke, da bi bilo v veliki praksi odveč uporabljati umetno vzgojene čiste kvasnice (drože); temperatura je pa bila prej previsoka nego prenizka, da pač ni bilo potrebno v nobenem slučaju moštov umetno segrevati, odnosno vrenih prostorov kuriti, ampak ravno nasprotno. Ob vročih popoldneih brano grozdje je imelo deloma celo previsoko temperaturo, da je kazalo trgati le ob hladnejih predpoldanskih urah.

(Konec priE.)

Ne pozabite naročnino!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Petek 16.	Pevski večer	Petek 16.
Dr. B. Ipavic:	gosp.	Test:
Če na poljane ro- sa pade	M. Šimenca	Pesem nezvestobe
Ciganka Marija		Leoncavallo: 2019
Velika	Častni večer orkestra prof. Kubička, -o- Dvořak, Grieg, Wieniavski, Liszt itd. -o- Dirigira: J. Kaplanek,	Naj te ljubim
		kavarna

VOZNI RED

(Južne železnice v kraljevini Srbov, Hrvačev in Slovencev.)

Veljaven od 26. oktobra 1921.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.—Trst.

Os. 43	Os. 45	Meš. 801	Brzvl. 8	Brzvl. 7	47	Os. 49a		Os. 42	Meš. 802	Brzvl. 8	Brzvl. 4	Os. 44	Os. 48	Os. 50a
5:30	10:15	12:49	13:58	14:14	16:50	23:30	Maribor gl. kol. X	9:59	14:05	14:27	14:45	16:56	22:17	4:08
6:02	10:47	13:43			17:22	0:01	Pragersko X	9:25	13:02			16:22	21:43	3:32
7:30	12:12	16:17	15:12	15:28	18:51	1:21	Celje 2	7:58	10:45	13:03	13:27	14:55	20:17	2:11
8:13	12:55	17:16			19:34	1:59	Zidanimost X	7:09	9:40			14:03	19:27	1:32
10:41	14:55	20:30	17:01		21:40	3:47	Ljubljana gl. kol. X	5:18	6:40		11:35	12:06	17:35	23:52
11:18			21:55			12:23	Trst X				6:35	5:00		15:20
				18:01			Zagreb juž. kol. X			10:30			16:13	

Maribor gl. kol.—Graz—Wien.

Brzvl. 10	Os. 70a	Os. 72	Os. 84	Brzvl. 4	Os. 44	Os. 74	Os. 36		Brzvl. 9	Os. 71	Os. 35	Brzvl. 3	Os. 33	Os. 75	Os. 81	Os. 77
4:21	6:30	12:41	5:16	15:16	19:00	19:15	8:00	Maribor gl. kol. X	1:35	7:35	8:40	13:35	22:21	14:06	19:32	20:52
4:48	6:53	13:05				19:42		St. III	7:13					13:43		20:29
5:45			5:40	15:43	19:31		8:31	Spießfeld-Sträß X	1:11		8:08	13:11	21:50		19:00	
10:55			8:06	16:40	22:19		11:17	Graz gl. kol. X	0:21		5:37	12:21	19:42		16:32	
			14:46	21:45	6:45		19:40	Wien juž. kol. X	19:20		21:45	7:25	13:20		8:06	

Maribor gl. kol.—Prevalje—Celovec.

Os. 411	Os. 413	Os. 415					Os. 412	Os. 414	Os. 416						
5:00	15:00	19:48					7:37	12:25	20:45						
5:10	15:08	19:56					7:32	12:20	20:40						
6:58	16:44	21:38					6:01	10:50	19:10						
7:36	17:22	22:16					5:31	10:04	18:05						
9:44	19:40							7:50	15:44						

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

Os. 221	Os. 223	Os. 225					Os. 222	Os. 224	Os. 226						
9:00	16:00	20:50					7:19	11:06	17:39						
9:36	16:36	21:26					6:40	10:27	17:00						
10:27	17:24	22:24					5:28	9:44	16:14						
11:40	18:32	23:37					4:00	8:18	14:47						
12:58	19:35	0:50					1:32	7:00	13:20						

Zidanimost—Zagreb.

Os. 221	Brzvl. 10	Os. 70a	Os. 72	Os. 84	Brzvl. 4	Os. 44	Os. 74	Os. 36		Brzvl. 9	Os. 71	Os. 35	Brzvl. 3	Os. 33	Os. 75	Os. 81	Os. 77
4:18	7:47	8:29	14:20			17:25	19:50		Zidanimost X	8:32	1:41	12:01	13:52	22:51	0:30	14:18	
6:16		10:40	16:18				22:02		Zaprežič	6:21		9:57	16:46		22:28		
6:46	9:34	11:18	16:45	18:01	19:12	22:25			Zagreb juž. kol. X	5:50	0:02	9:35	10:30	16:13	21:05	21:56	12:27

Čestnik in izdajatelj: Konzorcij »Tabor«. — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Vinske steklenice (buteljke) kupuje vsako množino trdka Gjuro Valjak, Mlinska ul. 2 in Grajska klet. 2007 3-2

Kupijo se majhne mizice s stolicami. Kavarna »Central«, Maribor. 1998

Sedla, civilna, kupi Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13. 2012

Mlada pisca volje pasme se je zatekla dne 14. t. m. Spozna se na tem, da ima brazgotino na desnih plečah. Odda se naj proti nagradi v Krčevini 152, Peklar. 2016

Listnice,

denarnice, tobačnice, damске in potne torbice v veliki izbiri, pripravna darila za Božič in Novo leto pri 2011

Iv. Kravos, Maribor Aleksandrova c. 13.

Izvrstno

kislo zelje

na debelo od 200 kg naprej, tudi celi vagon, po jako nizki ceni: ni prodaja

Ivan Stancer Studenci, Frankopanova ul. 12.

Čitajte in razširjajte

povsod naš list

»TABOR«

KONTORISTINJA

zmožna slovenščine, nemščine in če mo goče tudi hrvaščine, stenografije in strojepisja, se takoj sprejme.

Pismene ponudbe na upravo »Tabora« pod »zanestljiva«.

2018 2-1

Veselični večer!

Dne 17. t. m. se priredi v restavraciji »MARIBOR« na Grajskem trgu št. 1

zabaven večer, na katerem sodeluje pevsko društvo »Drava« in godba, kjer poseti to prireditev tudi pe čeni prešiček s svojimi izbornimi klobasicami.

Začetek ob 19. (7.) uri.

Usojamo se cenjeno občinstvo najljubdeje vabiti na prav obilno udeležbo.

Restavracija »Maribor«.